Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U002906

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 29-06-2026

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Рябовол Дмитро Анатолійович

2. Dmytro Riabovol

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6054-5155

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 051

Назва наукової спеціальності: Економіка

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Економіка

Дата захисту: 03-07-2026

Спеціальність за освітою: Магістр з економіки та економічної політики

Місце роботи здобувача: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 13289

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 06

Тема дисертації:

1. Конкуренція в умовах цифрової трансформаці

2. Competition in the context of digital transformation

Реферат/анотація:

1. У дисертації визначено методологічні засади дослідження конкуренції в цифровій економіці, а саме: виявлено природу, чинники змін цифрової трансформації економіки на основі інтеграції еволюційного, інституційного, функціонального підходів; розкрито зміст та теоретичні концепції конкуренції, етапи її розвитку та еволюцію форм; розкрито сутність, типи, форми і методи цифрової конкуренції в сучасній економіці, її наслідки. На основі дослідження конкурентної поведінки компаній в умовах цифрових перетворень визначено сучасні моделі конкуренції. Особливості функціонування цифрових ринків розглядаються як результат цифрових трансформацій економіки і середовище розвитку цифрової конкуренції. Напрями удосконалення регулювання конкурентних відносин в цифровій економіці і пропозиції щодо регулювання конкурентних відносин в Україні в умовах сучасних викликів запропоновано на основі узагальнення світового досвіду регулювання конкуренції, врахування особливостей конкурентних відносин на цифрових ринках. Попередні дослідження конкуренції охоплюють різні аспекти взаємодії суб'єктів господарювання, але спостерігається недостатність фундаментального дослідження даного феномену,

насамперед, з точки зору впливу перманентних цифрових трансформацій. Інтеграція еволюційносистемного, інституційного, структурно-функціонального підходів в процесі теоретико-методологічного дослідження конкуренції обумовлена їх складністю та багатоаспектністю, що спричинено постійними перетвореннями економічних відносин, породженням нових цифрових інститутів, форм і моделей конкурентної взаємодії. Компаративний аналіз дозволив встановити, що цифрові трансформації є сучасним етапом технологічних змін, які знайшли відображення в бізнесі (нові бізнес-моделі), економіці (клієнтський досвід), суспільстві (поведінка, культура) тощо; щодо економічних трансформацій вони одночасно виступають їх складовою і набагато ширшим явищем, що охопило всі сфери, включаючи економічну. Доведено, що об'єктивний характер руху цифрової трансформації економіки (етапи виникнення, зростання і зрілості) відповідає технологічним змінам (Web 1.0, Web 2.0, Web 3.0 відповідно), інституційним змінам (висхідні, додавання ініційованих глобальними цифровими корпораціями низхідних, переплетення висхідних і низхідних відповідно), структурним зрушенням економіки (формування цифрового (ІКТ) сектору, цифрової економіки, цифровізованої відповідно). Розкрито нові можливості, а також виклики, які створюють для бізнесу цифрові трансформації економіки (пов'язані з конфіденційністю даних, прозорістю користування цифровими продуктами, цифровою дискримінацією, монетизацією користувацьких даних, швидкістю монополізації цифрових ринків, відставанням регуляторних змін в цифровій сфері взагалі і цифрової конкуренції зокрема та ін). На основі узагальнення національних практик цифрової конкуренції було визначено підходи щодо фокусу застосування регуляторних дій (види діяльності, впливові або системно важливі гравці, заборонні чи обов'язкові практики); заходи регулювання конкурентних відносин (заборонні, пом'якшувальні, стимулюючі); підходи щодо регулювання платформних ринків (асиметричний та симетричний; підходи щодо вибору часу втручання регулятора в конкурентні відносини (ex-ante, ex-post); підходи щодо сили втручання (ЄС – більшою мірою нормативний, США – перехід від ліберального підходу до більш регуляторного, Китай – більш політизований і контролюючий). Це дозволило виявити загальні напрями удосконалення конкурентної політики в умовах цифрової економіки (співставлення ex-post та ex-ante регулювання, узгодженість регуляторних підходів та міжнародного співробітництва шляхом переходу від моноцентричної моделі регулювання конкуренції до поліцентричної моделі; адаптації інструментів (заборонні, пом'якшувальні, стимулюючі) до типу стратегічної поведінки компанії (моноактор, партнер, адаптер, претендент)) та обґрунтувати концепцію національної конкурентної політики в Україні, яка вже не може обмежуватись антимонопольним регулюванням, а має базуватися на ролі держави як координатора відносин з глобальними інститутами регулювання конкуренції, балансира амбівалентності функцій конкуренції та переходити від статичної протидії монополіям до динамічного стимулювання сумлінної конкуренції, використовуючи превентивні інструменти й поведінкові підходи. Ключові слова: цифрова економіка, цифрові трансформації, цифровий ринок, конкуренція, цифрова конкуренція, конкурентна поведінка, ринкова влада, антимонопольне регулювання, конкурентна політика

2. The dissertation defines the methodological principles of studying competition in the digital economy, namely: the nature and factors of changes in the digital transformation of the economy are identified based on the integration of evolutionary, institutional, and functional approaches; the content and theoretical concepts of competition, the stages of its development and the evolution of forms are revealed; the essence, types, forms, and methods of digital competition in the modern economy, its consequences are revealed. Based on the study of the competitive behavior of companies in the context of digital transformations, modern models of competition are identified. The features of digital market functioning are considered a result of digital transformations in the economy and the environment for the development of digital competition. Directions for improving the regulation of competitive relations in the digital economy and proposals for regulating competitive relations in Ukraine in the context of modern challenges are presented based on a generalization of global experience in regulating competition, taking into account the features of competitive relations in digital markets. Previous studies of competition cover various aspects of the interaction among business entities, but there is a lack of fundamental research on this phenomenon, particularly from the perspective of the impact of permanent digital transformations. The integration of evolutionary-systemic, institutional, and structural-functional approaches in

the process of theoretical and methodological research on competition is due to their complexity and multifacetedness, which are caused by constant transformations of economic relations and the generation of new digital institutions, forms, and models of competitive interaction. Comparative analysis allowed us to establish that digital transformations are a modern stage of technological changes that are reflected in business (new business models), economy (customer experience), society (behavior, culture), etc.; in relation to economic transformations, they are simultaneously their component and a much broader phenomenon that has covered all areas, including the economic one. It is proven that the objective nature of the movement of the digital transformation of the economy (stages of emergence, growth and maturity) corresponds to technological changes (Web 1.0, Web 2.0, Web 3.0, respectively), institutional changes (upward, addition of downward initiated by global digital corporations, interweaving of upward and downward, respectively), structural shifts in the economy (formation of the digital (ICT) sector, digital economy, digitalized, respectively). New opportunities are revealed, as well as challenges that digital transformations of the economy create for business (related to data confidentiality, transparency of the use of digital products, digital discrimination, monetization of user data, the speed of monopolization of digital markets, the lag of regulatory changes in the digital sphere in general, and digital competition in particular, etc.). Based on the generalization of national practices of digital competition, approaches were identified regarding the focus of regulatory actions (types of activity, influential or systemically important players, prohibitive or mandatory practices); measures to regulate competitive relations (prohibitive, mitigating, stimulating); 15 approaches to regulating platform markets (asymmetric and symmetric; approaches to choosing the time of intervention of the regulator in competitive relations (ex-ante, ex-post); approaches to the force of intervention (EU – normative, USA – transition from a liberal approach to a more regulatory, China – more politicized and controlling). This allowed to identify general directions for improving competition policy in the digital economy (comparison of ex-post and ex-ante regulation, consistency of regulatory approaches and international cooperation by transitioning from a monocentric model of competition regulation to a polycentric model; adaptation of instruments (prohibitive, mitigating, stimulating) to the type of strategic behavior of the company (monoactor, partner, adapter, contender)) and to substantiate the concept of national competition policy in Ukraine, which can no longer be limited to antitrust regulation, but should be based on the role of the state as a coordinator of relations with global competition regulation institutions, a balancer of the ambivalence of competition functions and move from static opposition to monopolies to dynamic stimulation of fair competition, using preventive tools and behavioral approaches. Keywords: digital economy, digital transformation, digital market, competition, digital competition, competitive behavior, market power, antitrust regulation, competition policy

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Kolomiyets Ganna, Melentsova Olga, Ruabovol Dmitry. Digital competition as a driver of client-oriented strategies. Економіка та суспільство. 2025 № 82 URL: https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/issue/view/82.
- Коломієць Г.М. Меленцова О.В., Рябовол Д.А., Король В.О. Конкурентна поведінка – імператив удосконалення інститутів в цифровій економіці. Ефективна економіка. 2025. № 12. С. DOI: http://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.12.32.

- Рябовол Д.А. Регулювання конкурентних відносин в контексті відновлення національної економіки. Ефективна економіка. № 8. 2025. DOI: http://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.8.105 URL: https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/7367.
- Коломієць Г. М., Рябовол Д. А., Амбівалентність впливу е-платформ на конкуренцію. Інвестиції: практика та досвід. 2024. № 20. С. 47-53. DOI: https://doi.org/10.32702/2306-6814.2024.20.47 URL: https://nayka.com.ua/index.php/investplan/article/view/4770/4811.
- Коломієць Г.М., Рябовол Д.А. Зміни конкуренції як похідна зміни бізнес-моделей. Фінансово-кредитні системи: перспективи розвитку. №4 (15). 2024. С. 153-167. DOI: https://doi.org/10.26565/2786-4995-2024-4-12 URL: https://periodicals.karazin.ua/fcs/article/view/24369/22490.
- Коломієць Г.М., Рябовол Д.А. Розвиток конкуренції маркетплейсів як драйвер відновлення економіки України. Бізнес Інформ. № 9. 2024. С. 115–122. DOI: https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-9-115-122 URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2024-9_0-pages-115_122.pdf.
- Davydov D. S., Riabovol D. A., Kramarenko A. O., Kvitka A. V. The role of cloud technologies in the digital economy. Бізнес Інформ. 2020. № 8. С. 171–177. DOI: 10.32983/2222-4459-2020-8-171-177 URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2020-8_0-pages-171_177.pdf.
- Рябовол Д.А. Конкуренція – драйвер цифрової інтеграції в корпоративному середовищі / Управління розвитком економічного середовища в умовах глобальних трансформацій: зб. тез доп. III Міжнар. наук.-практ. конф. (Харків, 6–7 лют. 2025 р.). Харків, 2025. С. 407–409. URL: https://econmgmt.uepa.karazin.ua/wp-content/uploads/2025/03/Конференція-УІПА-6-7-лютого-2025.pdf.
- Riabovol D.A., Tutunnikova S.V. Platform as a factor of modern competition / Modern Aspects of Modernization of Science: Status, Problems, Development Trends: materials of the 29th International Scientific and Practical Conference, February 7, 2023, Teplice (Czech Republic), remotely / ed. by I.V. Zhukov, Ye.O. Romanenko. – Teplice: NGO “VADND”, 2023. P. 406–411.
- Рябовол Д.А., Коломієць Г.М. Забезпечення конкурентоспроможності підприємства в умовах розвитку цифрової економіки. - Дванадцята міжнар. наук.-практ. конф., Економіка підприємства: сучасні проблеми теорії та практики 8 вересня 2023 р. Одеса: ОНЕУ. С. 123-124. URL: https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi80/0060224.pdf.
- Riabovol D.A. The impact of AI on the competition in the digital economy / Національні економіки в умовах новітніх глобальних викликів: матеріали міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (Харків, 1–28 лют. 2023 р.). – Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова [та ін.]. – Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2023. С. 141-143. URL: https://ojs.kname.edu.ua/index.php/area/uk/article/view/3201/3044.
- Рябовол Д.А. Цифрова конкуренція як драйвер регіонального розвитку / Проблеми та перспективи забезпечення стійкого соціально-економічного розвитку територій: матеріали міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (Харків, 27–28 жовт. 2023 р.). – Харків : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2023. С. 115–118. URL: https://ekhnuir.karazin.ua/server/api/core/bitstreams/526ecd46-a474-4c1e-a55e-e89c5a6cb0c3/content.

Наукова (науково-технічна) продукція: аналітичні матеріали

Соціально-економічна спрямованість: конкуренція в умовах цифрової трансформації

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0124U001667

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Коломієць Ганна Миколаївна

2. Ganna Kolomiyets

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1835-1023

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кулакова Світлана Юріївна

2. Svitlana Kulakova

Кваліфікація: к. е. н., доц., 08.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7149-0356

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка"

Код за ЄДРПОУ: 02071100

Місцезнаходження: проспект Віталія Грицаєнка, Полтава, Полтавський р-н., 36011, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: 0554d9k40

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гросул Вікторія Анатоліївна

2. Viktoriia Hrosul

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2019-3853

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний біотехнологічний університет

Код за ЄДРПОУ: 44234755

Місцезнаходження: вул. Алчевських, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Грінько Алла Павлівна

2. Alla Grinko

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5324-6926

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шуба Тетяна Петрівна

2. Tetiana Shuba

Кваліфікація: к. е. н., доц., 08.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7163-2721

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Соболєв Володимир Михайлович
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Соболєв Володимир Михайлович
Відповідальний за підготовку облікових документів	Шевченко Андрій Олександрович
Реєстратор	Юрченко Тетяна Анатоліївна
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна